

Prejati prejemani:
za
velo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20
V upravnstvu prejemani:
za
velo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Naročnine in inserte
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17
Izhaja vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike, ob
poi 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod.

Stev. 17

V Ljubljani, v četrtek 23. januarja 1902.

Letnik XXX.

Ali treba kuratorja?

Rudečica sramote mora do ušes zalivati vsakega Avstrijca, ako čita mažarske liste, ki se s škodoželjno megalomanijo posmehujejo »avstrijskim razmeram«. Od ministra Szella doli do radikalnega Pichlerja v Košutovi stranki, vse govori in piše, da je Avstrija neozdravljiv bolnik in da ima habsburška država svoje utočišče in težišče le v Budimpešti. Mažari hočejo biti Avstriji kurator vsaj v »prenešenem delokrogu«. Istina je, da so Mažari edini, ko je treba braniti ogrske koristi in privilegije proti Avstriji. To so že stokrat dokazali in tudi s silo. Sicer je mažarski želodec res jako obširen, toda toli hvalisano zdravje ogrskega telesa je le navidezno in vsa slava liberalnega režima sloni na lončenih nogah. Podoben je mogočni ladiji, ki je sredi morja zasidrana, da jo valovi ne treščijo ob skalo. Najmočnejša stran ogrskega parlamenta je ta, da ni razkasan v narodne stranke — hrvaški poslanci so le pokorni sluge vsake vlade — in da se v političnih težnjah ločijo le po taktiki.

A že to dejstvo bi nam Avstrijcem moralo že davno vzbuditi politično vest, da je vsa navidezna blagohotnost ogrskih vladnih krogov za nas bridka ironija, ki huje skeli, nego vsa brezozirna brutalnost. So slučajni v človeškem, pa tudi v državnem življenju, ko hinavsko izraženo sočutje drznejše odpira in širi stare rane nego odkrita škodoželjnost. Ni vzorna ista družina, koder gospodari slabejša polovica, in gotovo ni Avstrijcem v posebno slavo in čast, ako so nam slabejši Mažari kot kuratorji že vzrasli čez vrat. Tu ne bi škodila iskra avstrijskega »šovinizma« nasproti mažarski »velikodušnosti«. Žal, da moramo zavidati Mažare za njihovo solidarnost, kedar je treba braniti domače koristi in da moramo Avstrijci vsi v tem oziru pred svetom javno klicati: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa!

Ako pa govorimo o Avstrijcih, nimamo pred očmi posameznih narodov, marveč one stranke, ki so iz političnih nagibov in strankarskih koristij popuščale pravo avstrijsko stališče ter se udajale korak za korakom mažarskim zahtevam. Tudi nemški narod

kot tak ne more biti za vse odgovoren, kar so zagrešili njegovi liberalni zastopniki od l. 1867.

Nočemo tu raziskavati, ali je bila iz političnih vzrokov avstro-ogrška nagodba potrebna ali ne. Mi le konstatujemo dejstvo, da je ta nagodba avstrijskim narodom v gospodarskem oziru zapisana in vžgana v živo meso. Na stotine milijonov je Avstrija v teku 35 let plačala za mažarsko razkošnost. To trditev je mogoče vsak dan dokazati s suhimi številkami. Toda za zaklade na dnu globokega morja niti cigan ne da počenega groša. Ti so za vedno zgubljeni.

Nova nagodba z Ogrji pa je v Avstriji že pet let na dnevnem redu. Ni pa krivda Mažarov, da danes velja Szellova formula. Zgodovina zadnjih let s parlamentarno obstrukcijo in anarhijo dovolj glasno govori, kdo je Avstriji zvezal roke in noge, da se mora opirati na mažarsko »milost in nemilost«.

Dr. Lecher, oni slavni parlamentarni junak, ki je meseca oktobra 1897 zvečer od 8. in drugi dan do 10. ure, torej 14 dolgih ur pri čaju, vodi in črni kavi dokazoval grozno krivico Badenijevih jezikovnih naredeb za nemški narod, ta je minolo nedeljo v Brnu sam javno priznal, da so on in njegova stranka, recimo levičarji sploh, le iz trte izvil vso obstrukcijo. Vsa dolga viharina razprava o nagodbi z Ogrsko ni bila za avstrijske koristi, marveč le proti Badeniju, proti Čehom, proti ustavi in posredno proti Avstriji sami. Kdor je bil priča onih nepopisnih prizorov v poslanski zbornici v oktobru in novembru leta 1897, še danes ne more dovolj obsojati kurje slepote in divje besnosti nemških levičarjev, ki so le iz narodno-političnih in strankarskih nagibov vpriporili obstrukcijo ter s tem ne le sramotili državo pred vsem omikanim svetom, temveč jej in osobito Avstriji provzročili na milijone škode.

Dr. Lecher in morda vsi levičarji so danes treznejši v tem oziru. Danes zahtevajo vsi, da mora avstrijski parlament o novi nagodbi govoriti resno besedo, in da je treba to velevažno vprašanje presojati le z gospodarskega in ne z narodnega stališča. Danes so prepričani treznejši prvaki nem-

škega naroda, da prazne fraze ne osrečijo nobenega naroda. To je sicer dobro znamenje, prvi korak do spoznanja svoje krivde, toda zagotovilo uspeha še ni.

Proračunski odsek poslanske zbornice je sicer na delu, ali vidi se na prvi pogled, da zbornica že pet let ni reševala proračuna in da so celo stari birokratje prišli iz vaje in tira. Vse gre le polževo pot in vsak dan je nevarnost, da vlak zopet skoči pod pot. In če tudi pojde za silo, preje sv. Jurij prijava na konju, preden je proračun pod streho. Kje dobi parlament potrebnega časa za nagodbo, avtonomni carinski tarif in trgovinske pogodbe z vnanjimi državami? Obroki pa so pred durmi.

Vse to pa bi še bilo mogoče, ko bi obstrukcija ne strašila za vratmi. Češki govorniki so opetovano naglašali, da hočejo z vlado in levico obračunati ravno pri nagodbi z Ogrji. Češki poslanci zahtevajo zadoščenje za krivico, ki se jim je zgodila dne 17. oktobra 1899. Tedaj grof Clary ni preklical Badenijevih naredeb, zaradi katerih so levičarji ogenj in žveplo metali na vlado in desnico, marveč bile so ostržene naredbe barona Gautscha, ki določajo enojezične okraje. S to določbo se davno že strinjajo zmernejši Nemci in tudi mnogi češki poslanci, kakor priča načrt mladočeškega poslanca dr. Pantučka.

Torej česa še treba, da se ustvari »modus vivendi«? Vemo dobro, da je stoletja staro nasprotje mej češkim in nemškim narodom in da narodnostno vprašanje v Avstriji sploh nikdar ne more biti rešeno do zadnje pičice, toda mogoče je ustvariti razmere, da se ublaži prepir mej narodi. In če je danes sprava nemogoča, mogoče je vsaj premirje. To premirje mej češkimi in nemškimi poslanci pa je letos potrebno, da se Avstrija otrese madjarskih jerobov in kuratorjev.

Zakaj propadajo naša posestva?

Razmotrivaje neugodni gospodarski položaj v naši domovini vidimo danes tu, jutri tam, podjetnega špekulanta, kako si pridobiva z razkosavanjem obsežnih posestev, naj-

večkrat veleposestev, večje ali manjše dobičke. Razdelitev zelo obsežnih zemljišč more koristiti dotičnim okolicam in njenemu prebivalstvu in je z narodno-gospodarskega stališča ne le opravičeno, ampak vpliva tudi ugodno na razvoj kmetijstva.

Pri nas pa to ni slučajno, ker nimamo tako zelo obsežnih posestev, katera bi neugodno na razvoj vplivala, ako ne vpoštevamo gozdov, katere moramo pa itak posebno varovati, ako nočemo, da se ne razširja Kras po deželi.

Predložimo si v prvo gospodarski položaj večinoma naših veleposestev t. j. graščin.

Ker živimo še v časih, ki nas le preveč spominjajo na dobo pred 1848. letom, ko so imela veleposestva v desetih, robotah itd. neizcrpen vir dohodkov; ker se le prevelik del veleposestnikov ne more novim razmeram prilagoditi in ne spozna vedno potrebe, da dandanes vsako obsežno posestvo zahteva intenzivno, sistematično in s knjigovodstvom združeno strokovno obdelovanje; ker nismo od l. 1848 nadalje doživeli nobene posebno hude gospodarske krize, ker si današnja država pri takih nastalih nezgodah, kakor je n. pr. trtna uš, zna pomagati z modernimi sredstvi kakor: s podukom, z materijelno podporo itd. v lastno in korist dvakoplačevalcev, — zato ne vemo prav ceniti vrednosti lastne zemlje t. j. svojih domov. Tudi sili dandanes veleposestvo, nasproti prejšnjim tradicijam svojim, v uradniški in trgovski stan. Tu si hoče z manjšim trudom in v krajšem času pridobiti imetje. Od svojih veleposestev zahteva le dohodke. O tem, kdo jih bode racionalno obdeloval, nima pravega preudarka. Še vedno se ziblje v onem običnem mišljenju, da naj se obdeluje po stari navadi in da zadošča priprosto valpet. Ne zna si prav urediti in izkoristiti primerno plačilom ne časa ne delavskih močij, ne službojočih poslov in ne poljedelske kulture.

Če se upošteva, da imajo veleposestva najbolj rodovitna polja, njive in travnike, najlepše vinograde in najboljše gozde, z eno besedo, da so v vsakem kraju cvet obdelane zemlje, tedaj je pač obžalovati, da si

LISTEK.

Revež.

Spisala Marija.
(Dalje.)

Bilo je krasno pomladansko jutro. Jasno nebo ni kazalo najmanjšega oblaka. Ljubezno je obsevalo solnce zopet oživele livade, katere so v jutranji rosi blestele, kakor z biseri posute. Ptički so skakljali in frčali po razvinitajnem se drevju in žvrgoleli hvalno pesem čarobni krasoti narave božje.

Sleherna stvar se je veselila življenja v svoji novi pomladi. Po polju je mrgolelo vse polno pridnih rok, kajti mlado in staro je radostno zapustilo zaduhle prostore ter hitelo na delo v sveži zrak.

Po veliki cesti, katera vodi skozi precej veliko vas, stopal je leno človek, čudne postave. Na kratkih nogah postavljeno je bilo precej obširno, nerodno truplo. Nenavadno veliko glavo je pokrival širok klobuk, iz pod katerega so dolgi mršavi lasje silili na dan. Zabuhli obraz, široka usta, obila spod-

nja ustnica, katera se mu je obesila skoraj do polovice brade, dajalo je obrazu nekaj nepoglednega. Majhne sive oči so gledale brez pomena v božji svet, tako da je bilo vsacemu na prvi pogled jasno, da revni človek ni zdrave pameti.

Nekdaj menda črna, a sedaj zelenkasto rujava suknja, segala mu je doli do kolen. Zakrpane široke hlačnice pa so se opletale golih nog, da se je revež komaj prestopal. Platneni modrobarvni predpasnik, katerega je imel s precej debelo vrstico pripasanega, je pričal vsled velikih lukenj, da je že tudi davno odslužil. V eni roki je držal precej veliko, okroglo vrezano desko, na kateri je bilo pritrjeno pet strun, po katerih je s klinčkom neprenehoma praskal.

Ne meneč se za lepo jutro, korakal je skozi vas do zadnje lesene kočice, pred katero se je ustavil. Stopil je k nizkemu oknu ter prav boječe nanj potkal. »O, Jože«, oglasil se je v hiši hripavi možki glas, »le naprej v hišo, le naprej!« Prestopil je visoki prag, odprl vrata na levo in stopil v nizko sobo vaškega črevljarja Miheca. Bil je to možiček majhne postave, kakih petdeset let, a čvrst in gibčen, da je še marsikate-

rega mladeniča spravil v koš. Med vaščani je bil prav priljubljen ta Mihec, saj je bil vedno židane volje in za vsakovrstne burke pripravljen.

Tudi Jožetu se je prikupil, ko ga je nekoč potegnil iz kupa snega, v katerega so ga poredni otroci potlačili. Smilil se je dobrosrčnemu Mihecu v sree, ko se je jeze in mraza tresel, kakor šiba na vodi. Peljal ga je v svojo hišo, prinesel mu skledico gorkega mleka in kos belega kruha, da bi si revež ogrel premrle ude in utolažil jezo. Slastno je popil mleko, pozobal kruh, — a nič ni pomagalo. Domislil se je v novi krivici, ki se mu je godila, in spustil se v glasen jok. »Lej ga šmenta, kaj se omeriš? Boga zahvali, da si na gorkem«, pogovarjal ga je Mihec. »Čakaj, ti pa nekaj pokažem, česar gotovo še nisi videl«, in privlekel je iz edine omare, ki jo je premogla Mihečeva hiša, stare, zaprašene citre.

»Tu semle sedi k peči, ti bom pa eno zabrenkal«, govoril je dobri črevljarček dalje, usedel se na trinogati stol ter jel urno prebirati razglašene strune. Hipoma je utihnil Jože, ko so mu na ušesa zadoneli nepričakovani glasovi.

Odprl je velika, še vedno na jok skremžena usta, katera pa so že v istem trenutku lezla na dobrovoljni smeh, ter se jel počasi pomikati proti Mihecu, ogledovaje ga od vseh strani. »Stric«, spregovoril je Jože, kateri je vsacega, ki mu je bil po volji, počastil s stricem, »stric, kaj pa je tisto na vaših kolnih?« »Citre so to, veš, Jože, citre«, — ponovil je Mihec, ko ga je le ta neumno gledal. »Dajte jih meni«, prosil je, — ter stegnil roko po njih, kakor da bi bile že njegove.

»Lej ga šmenta, teh ti ne dam, a če mi bo kedaj kaj časa ostajalo, ti bom pa ene naredil, no« — obljubil je Mihec.

Ker pa obljuba dolg dela, tedaj je hotel Jože toliko časa okrog Mihečeve hiše, — da je slednjič ta svojo obljubo spolnil. Kako se je zažarilo revežu oko, ko je prvič prijel v roko čudni instrument, katerega mu je Mihec, kar najbolje je znal, naredil. Pritiskal ga je k sebi in veselja plesal po hiši, da so je Mihecu kar milo storilo.

Od sedaj pa sta si bila prijatelja. — »Lej ga šmenta«, kaj pa lažiš okrog ogle, kakor lisica, ki preži na kokosi? vprašal je norčavo Mihec zgodnjega obiskovalca.

v največ slučajih pomagajo z obdelovanjem svojih poljskih kultur na najmanj racionalen način s tem, da jih oddajejo v — na je m ali z a k u p. Ubog dlnar ali rokodelce, ne-izobražen kočar si vzame v zakup njivo in travnik, mora plačevati najemnino, vsako vožnjo, gnoj itd. Neomikanec naj najde pri tem svoj račun, dočim si izobraženi veleposesniki ne ve pomagati.

Tu se kaže komodideta in nazadovanje, tu ne veje nikak gospodarski duh. Le želja se razodeva, živeti na veleposstvu kot nekdanja graščinska gospoda brez dela in skrbi.

Ako je veleposestvo dovolj obsežno, ter tu in tam gozd s svojo glavnico pomaga, ako ni na njem nikakih dolgov in ako njega posestnik svoje stroške po dohodkih uredi, tedaj izhaja. Kakor hitro se pa ti pogoji predrugačijo, tedaj začne veleposestvo hirati, prehaja iz rok v roke in prej ali slej pride imenovanim špekulantom v pest, ki ga parcelirajo in zdrobijo.

Ker se ti slučajji le prepogostoma dogajajo, zato vidimo, da ti domovi propadajo tako, da bodo v teku časa veleposestva le še redka prikazen v deželi.

Obrnimo se k našemu srednjemu kmetijskemu stanu. Tu imamo v mislih precejšnje posestvo, na katerem se leto in dan redi po 10, 20 in več glav goveje živine, ki ima temu primerno urejene vse poljske in druge kulture in plačuje 100—200 K zemljišnega davka.

Kakšne razmere najdemo tu?

Pred očmi imamo uzornega gospodarja, ki zavzema v občini in okolici čestito mesto in je morda, kar je dandanes v času moderne organizacije navadno, bodisi župan, ali občinski svetovalec, bodisi predsednik posojilnice, mlekarke zadruge itd. Do svojega dosedanjega blagostanja se je povzpela ali z nenavadno pridnostjo, ali s slučajno izkoristitvijo srečnega trgovskega ali obrtniškega podjetja ali s podedovanjem in umnim gospodarstvom. Da je to, kar je, zato se je veliko let neumorno trudil in varčeval. Ker po sebi ceni vrednost blagostanja, zato želi i svoji navadno mnogobrojni rodbini enako srečo. Radi tega zastavlja vse svoje duševne in gmotne sile, da bi svoje otroke dobro izgojil in jih pripravil k dobremu kruhu. Pošilja jih marljivo v šole in zavode; njegovi načrti se mu ugodno izpolnjujejo tako, da je jednega ali več sinov dovedel do uradniškega stanu, drugega je oženil na posestvo itd. V tem svojem strmljenju pa pozabi na najvažnejše.

Kdo mu bode na njegovem lastnem domu naslednik; na domu, katerega vzorna ureditev ga je stala toliko truda, skrbij in dela; kdo ga bode na stara leta čuval?

Ta vprašanja si je stavil premalokrat in premalo resno ter si tudi ne more več pomagati.

Najboljše sinove je oddal državi ali na druga posestva, ostal mu je doma navadno najmlajši, ljubljeneček materin, ki je moral zapustiti šole zaradi lenobe in drugih vzrokov. Gospodar ga ne vidi rad, ker mu pa-

»Ali ste doma stric?« spregovorili je slednjič Jože, z neprijetnim glasom. »Sem, — danes sem, jutri bom pa pri županovih šival in dreto vlekel. No, nikar se tako kisló ne drži, saj prideš lahko k meni, boš pa Minkino zabrenkal, hm?« — tolažil ga je, ko je videl, da Jožetu ta novica ni nič kaj po volji. Še vedno je stal pri vratih, in se postavljaj na prste, sedaj leve, in zopet desne noge, da bi bolje videl na visoko peč. »Aha, že vem, kaj ti sedaj leži na sroci, žgančki, kaj ne?« smejal se je Mihec in položil podkovani čevlji pod mizo. Potem pa je stopil na klop in segel po lončku, kateri je stal na peči. »Preveč sem jih odlil, malo suhi so danes, pa bo že, saj nisi zbircen, ha?« Stopil je zopet na tla, vzela iz žličnika veliko leseno žlico in vse skupaj postavil na klop k peči, pred Jožeta. Komaj se je Mihec usedel na svoj stol, že je mlatil Jože po žgancih, da je komaj sproti požiral. Hitro je bil lonček prazen, porinil ga je od sebe, z rokavom potegnil preko nosa, pomaknil se više na klop tako, da so kratke noge za dobro ped bingljale od tal, ter jel prav z veseljem praskati po ubogih strunah.

(Dalje prih.)

met in razum pravita, da ta sin ne bode enakih lastnosti imel, kakor on.

Ker v srednjih šolah ne gre, odda ga v kako trgovsko šolo ali pa ga pusti brez nadaljnega poduka doma, kjer se druží s hlapci, deklami in z drugo njemu nejednako mladino, ki ga zapeljuje, da pada moralno niže in niže.

Le malokateri gospodar je tako razumen, da pošlje svojega za dom namenjenega sina v kmetijsko šolo, da bi vsaj tam dobil strokovno izobrazbo in vzgojo.

Že iz tega je razvidno, da so po tem obiskovalci teh šol navadno že drugod zastali mladeniči, da jih mnogo tu sem pošljejo, poskusit zadnje sredstvo in ker jih dostikrat doma ne morejo več ustrahovati. Te šole nimajo tedaj samo namena, da bi podajale strokovno znanje, ampak one se morajo boriti s slabejšim materialom, in zato ni čuda, če ti zavodi ne napredujejo z istim uspehom, kakor drugi zavodi in šole.

Da pod tem utisom in pri teh pogojih trpe na ugledu kmetijske šole, se ni čuditi. Obžalovati je poleg tega, da napredni in večji posestniki ne znajo prav ceniti prave vrednosti te nove moderne naprave, ki bi mogočno uplivala na razvoj našega kmetijstva, posebno ako bi i boljši elementi v večji meri te šole obiskovali.

Vsacega večjega posestnika prva dolžnost bi morala biti, da bi izročil svoj dom najboljšemu sinu in mu preskrbel temu namenu pravo vzgojo. Dandanes ne zadostuje več sama varčnost in pridnost — četudi so to krasne lastnosti, ki zaslužijo pohvalo. Vsak posestnik, ki hoče, da mu ves trud ne izpodleti, se mora skrbno oprijeti novodobnega gospodarskega napredka, pazno mora zasledovati vse, kar je veda novega odkrila in skušnja kot dobro potrdila, z drugimi besedami: gospodar našega časa si mora prizadevati, da postane omikanec XX. veka.

Nekdanje kmetovanje se ne vjema več z današnjimi razmerami. Dočim so v prejšnjih letih razmere silile gospodarje k varčnemu gospodarstvu, se mora sedaj pogosto gospodariti s stroški ali intenzivno. Najboljši zgled za to smo mi sami s svojimi obnovljenimi in obnavljajočimi se vinogradi, o kojih stroških se nam pred malo leti niti sanjalo ni.

Časih so bila prometna sredstva (ceste, železnice) nepopolna in kmet je prideloval največ le to, kar je potreboval za domačijo; dandanes nam dovažajo iz daljine raznovrstne rastlinske sadeže posebno žita (se- verna Amerika, Argentiniya, Rusija, Banat, celo iz Avstralije, in v doglednem času se odpro neizmerne žitnice Mezopotanije svetovnemu trgu) in vse to po tako nizkih cenah, da mora kmetovalec njih pridelovanje če ne popolnoma opustiti, pa vsaj znatno zmanjšati. Prometna sredstva imajo silno moč, da merodajen vpliv tudi na ceno raznih izdelkov iz kmetijskih sadežev.

(Konec prih.)

Zasedanje državnega zbora.

Predsedstvo poslanske zbornice sicer še ni razposlalo vabil za prihodnjo sejo poslanske zbornice, vendar se v parlamentarnih krogih trdi z vso gotovostjo, da bo prihodnja seja v torek 4. februarja. Vse je odvisno neki od tega, kedaj budgetni odsek završi razpravo o proračunu za naučno ministerstvo, ki bo izmed vseh najbolj živahna. Odsek je danes pričel razpravo o proračunu za pravosodno ministerstvo, ki bo v najboljšem slučaju završena šele koncem tedna, naslednji teden pa pride na vrsto naučni proračun. Do konca meseca završi torej budgetni odsek vse važneje delo; preostalo mu bo samo načrt za asanacijo Prage, dispozičijski zaklad in pa finančni zakon, kar bo pa lahko reševal mej zasedanjem zbornice. Razprava o proračunu v plenumu zbornice se prične sredi februarja. Ker je pa potem do velikonočnih počitnic (22. marca) samo še štiri tedne, se bo morala zbornica pečati s proračunom tudi še v aprilu, vsled česar odpade v aprilu nameravano zasedanje dežel. zborov. — Carinski tarif predloži vlada, kakor se poroča, še pred Veliko nočjo.

Češko-nemška sprava.

Koerberjeva vlada tudi sedaj še nadaljuje dogovore z voditelji raznih parlamen-

tarnih strank v zadevi pogojev in načina češko-nemške sprave. Neki dunajski list ve poročati, da bo vlada v slučaju, da se po-kaže pri sedanjih dogovorih kak pozitiven vspeh, sama sestavila načrt, po katerem naj bi se vrsile nadaljnje pravne konference.

Značilen dogodek na dvornem plesu.

Minulo soboto se je vršil na dvoru običajni ples, na katerega so bili poleg dvornih in vojaških dostojanstvenikov povabljeni tudi mnogi civilni krogi, pred vsem seveda člani obeh zbornic. Mej poslednjimi je bil, kakor samo ob sebi umevno, tudi dunajski župan dr. Lueger, ki je ob enem tudi državni in deželni poslanec. Ker ima ta obče priljubljeni mož tudi v vojaških krogih mnogo prijateljev, je tudi umevno, da se je na tem sestanku zbralo okoli dunajskega župana mnogo častnikov, ki so zelo prijateljski občevali z njim ter ravno hoteli trčiti na njegovo zdravje. V tem hipu pa prihitel, kakor pravijo, jeze penec, neki polkovnik, sedaj pri dunajskem mestnem poveljstvu, ter zarohnil nad nič hudega slutečimi častniki: »Gospoda moja, tega ne morem trpeti, oddaljite se, pojdite vsak sebi. Jaz, polkovnik N. N., tega ne trpim.«

Začuden nad to, recimo, dokaj čudno taktnostjo, so se častniki drug za drugim oddaljili od dr. Luegerja in ta je nakrat ostal osamljen s kozarcem v roki. Kmalu na to pa prideta dva druga častnika, ki jima ta dogodek ni bil znan, ter hočeta trčiti z dr. Luegerjem, a tudi nad ta dva prihrumi omenjeni polkovnik ter zakriči: »Prosim takoj imeni, tega ne trpim, oddaljite se!« Eden izmed začudenih častnikov si je dovolil pripomniti, da bo vendar smel piti z osebno znanim mu županom, toda polkovnik je nastopil še z večjo strogostjo in ni prej odnehal, dokler se mu častnika nista legitimirala. Dr. Lueger se je potem molče oddaljil s plesa, kamor gotovo ni prišel z mislijo, da ga bo razžalil na tako nedostojen način višji aktivni častnik, kajti kot povabljenec je bil dr. Lueger ravno tako gost cesarjev kot drugi povabljenec.

Dunajska »Reichswehr« je čutila včeraj potrebo, da je zagovarjala dotičnega polkovnika. Pravi namreč, da polkovnik Brasseur ni hotel žaliti dr. Luegerja, marveč le varovati običajno etiketo na dvornih plesih. Častniki so baje klicali živio dr. Luegerju ter mu napivali, polkovnik jih je pa tiho opomnil, da to nikakor ne gre. — Z druge strani se javlja, da sta dotična častnika, ki sta se vkljub povelju še enkrat drznila napiti dr. Luegerju, že disciplinirana ter premeščena z Dunaja. »N. W. Tagblatt« to veest dementira.

Povod temu skrajno žaljivemu nastopu je bržkone dejstvo, da stoji dr. Lueger kot katolik v vrstah onih, ki najodločneje obsojajo dvoboj v armadi, ki se pa zdi gotovim častnikom nedotakljiva stvar. Če je tudi židovski liberalizem slavil zmago nad kršč.-socialnim vodjo, o tem listi še molče. Značilen je ta dogodek vsekako za razmere v naši armadi.

Napitnica grofa Goessa.

Povodom bivanja pruskega princa Adalberta v Trstu je tržaški nam. grof Goëss priredil le-temu na čast banket, na katerem je napil svojemu gostu Vsebinske napitnice pa je bila taka, da je morala užaliti vsako slovansko in avstrijsko čuteče srce. Tu naj navedemo le nekaj markantnih misli iz Goëssovega nagovora:

Vlada avstrijska se po njegovi izjavi raduje, da severni del monarhije oploduje nemška pristanišča; vlada avstrijska želi, da bi južna Nemčija stopila v najtesnejše zveze z Jadranskim morjem in da bi vplela tako novo vez v razmerah med obema državama; avstrijski vladni zistem govori o »velikih nalogah« nemške mornarice; ta zistem govori sicer še o avstrijskem emporiju, ali v njem naj bo dragocen del: nemška kolonija v bogatem razcvitu. Za razsodnega človeka je to dovolj, da se mu po tej politični enunciaciji odpira vzemirajoča perspektiva v bodočnost. Ko bi Schönerer govoril napitnico,

bije ne bil koncepiral mnogo drugače. Na človeka napravlja to utis, kakor da smo v Avstriji sploh že pozabili, čutiti se suvereno državo, in da se že, če tudi ne formalno, pač pa v praktičnem političnem nastopanju, čutimo vazale Berolina. Vprašanje je le, je-li tržaški namestnik v tej napitnici izrazil svoje osebno mnenje, ali pa je tako govoril po želji in duhu osrednje vlade. Verjetno je bolj drugo domnevanje, kajti skoro moramo misliti, da bi si visoki državni funkcionar iz lastnega nagiba ne bil upal izgovoriti takih besed.

Radovedni smo, kako stališče bo zavzel napram Goëssovim besedam ministerski predsednik dr. Körber, ko pride brezdvomno do tega, da bo moral pojasniti zadevo.

Poljski demokrati.

Poljska demokratska stranka, katere ima svoje središče v Krakovu, se politično organizira. Ustanovili so politično društvo »Towarzystwo demokratyczne.« Kot svoj namen proglašajo to društvo boj za narodnost na podlagi »naprednih« načel. Ustanavljalo bo knjižnice, prirejalo javne politične shode in izdajalo časopise in publikacije. Predseduje zdaj državni poslanec Rotter. V tej stranki so združeni najrazličnejši liberalno-demokratski elementi. Judov v stranki ne manjka; tudi v odboru jih imajo.

Rusinski dijaki.

Kakor znano, je mnogo rusinskih dijakov zapustilo lvovsko vseučilišče in šlo v Prago in na Dunaj. Ti so zdaj izdali skupno izjavo, v kateri tako izražajo svoje narodno stališče:

1. Mi smo ukrajinska (rusinska) mladež, del tridesetmilijonskega naroda, kateri živi v cesarstvu ruskem in avstrijsko-ogrskem.

2. Mi nismo »ruski« dijaki, kakor nismo sinovi »ruskega« naroda, ampak smo sinovi samostalnega, kulturno in etnografično posebnega naroda ukrajinskega. Naš narod se ne sme istovetiti z ruskim narodom; temu nasprotuje zgodovina, književnost in jezikoslovje, a pred vsem življenje vsega ukrajinskega naroda, kateri se ne smatra za ruskega.

3. Onih krivic, ki jih mora prenašati naš narod v Galiciji, na Ogrskem in posebno ter v najhujši meri na Ruskem, ne dolžimo narodov, ampak le nekatere sloje, posebno vladajoče sloje. Zato ljubimo narod velikoruski enako, kakor vse druge slovanske narode; a te simpatije nas ne smejo privedi do renegatstva in nas ne smejo zapeljati, da bi izdali in zapustili svoj narod.

Prva razzodba v zadevi dvoboja.

Na Ogrskem se je te dni prva dvobojna afera rešila potom razzodbe posebnega razzodišča. Dvoboj sta si napovedala pravnik Vakar in časnikar Lakatos, oba v Budimpešti. Po daljših pogajanjih sta se pogodila, da se dvobojna afera poravnava potom razzodišča. Isto se je sestavilo iz obehstranskih sekundantov, načelnik pa je bil poslanec Bolgar. Razzodba se je glasila proti dvoboju, ker je razžaljitelj že s tem dal zadoščenje, da je obžaloval razžaljive besede in jih preklical.

Rumuni proti židom.

Rumunskim židom se godi grozna krivica. Židovski listi pretakajo krokodilove solze. Odlikuje se kajpada glavni dunajski židovski list, ki piše: »Rumunski notranji minister Aurelianus je predložil zbornicama načrt zakona, ki radi svoje socijalne, politične in finančije važnosti, kakor tudi kot kulturno-historična prikazen zasluži največjo pozornost tudi izvan mej rumunskega kraljestva. Načrt ne prekršuje samo berolinske pogodbe, marveč je tudi v direktnem nasprotstvu z izjavami, s katerimi so se »tujci« pozivali, naj investirajo v Rumuniji svoje kapitalije... Načrt se peča s policijsko upravo v vaseh in trgih in ima namen, zagotoviti varnost in red. Vsak občinski svet ima pravico, dovoliti ali odreči »tujcem« bivanje v dotični občini, ter sme tujca tudi administrativnim potom izgnati iz dežele.«

Tako imenovani židovski list. Pomenljiva v tem oziru sta posebno dva odstavka vladne predloge. Člen 40. določa, da se nobena obrt in nobena trgovina ne sme odpreti brez dovoljenja občinskega sveta in dotičnega prefekta, člen 44. pa naravnost pravi,

da morejo to dovoljenje dobiti le Rumuni ali naturalizirani tujei.

Vidi se torej na prvi hip, da je načrt naperjen v prvi vrsti proti židom, ki so že menili, da so v Rumuniji neomejeni gospodarji. To se pokaže posebno v tem, da so se doslej le v najredkejših slučajih naturalizirali židje.

K sklepu piše imenovani list: »Zbornica in senat bodeta odobrila načrt, kralj ga bo potrdil, s tem bodo pa Rumuni zopet storili korak dalje na poti, ki jo zasledujejo vkljub določbi berlinske pogodbe.« Res, Evropa, oboroži se in hiti na pomoč rumunskim židom, sicer — gorje ti!

Krügerjeva izjava.

Holandski listi prinašajo izjavo predsednika Krügerja, v kateri izjavlja, odgovarjajoč na zadnji govor Chamberlainov, da mirovne inicijative ne bodo izšle niti od evropskih niti od afriških burskih voditeljev. Angleška ne more izpolniti glavne zahteve Burrov po popolni neodvisnosti, drugih pogojev pa Buri ne akceptirajo.

Dopisi.

Iz Motnika, 22. januv. (Stoletnica z druge. — Ne izsekujte gozdov!) Mnogo se piše in govori dandanes o koristi in pomenu gospodarskih zadrug. Zato bodi dovoljeno tudi nam, da povemo nekaj, kar vemo od starih ljudij in iz listin. Ravno zdaj je sto let, odkar so se posestniki v Gor. Motniku odkupili od tlako in desetine pri grajščini. Združili so se, in take se jim je to posrečilo, se predno so drugod ljudje sanjali o modernih pridobitnih združenjih. Zaslugo za to ima tedanj župnik Miha Paglavc, bistra glava, ki je vedel, kaj je ljudem treba. Ta združba posreduje še sedaj pod imenom »Občina Motnik« dva travnika; gozd Jaselnik, vrt in grad pa je l. 1834 prodala nekemu kmetu.

Tukaj pri nas skozi Motnik izvažajo s Kranjskega vedno mnogo »hmelovk« — to so smreke za hmeljeve rante. Ti vozniki gredo na Štajersko v Savinjsko dolino. Mi sicer privoščimo ljudem vsak groš, ki ga dobe za te rante — saj vemo, kako so potrebni — vendar pa moramo opozorjati ljudi, naj nikar brezmiselno ne izsekujejo mladega drevja. Kaj bodo pa nasledniki počeli čez kakih petnajst let, ako gredo zdaj mlade smrečice za rante? Za majhen hipen dobiček se ne sme žrtvovati bodočnost gozda in posestva.

Izpred sodišča.

Kot muha je padel. Včeraj je stal pred dež. sodiščem Karol Seljak, rudar iz Idrije, obtožen, da je Janeza Jereba ne-nadoma napadel, udaril in poškodoval, ko ju je radi prepira gostilničarica »ven vrgla«. Ko ga je udaril, šel je v »kofehaus«. Janez Jereb pravi, da je bil pijan in ne ve, da bi se on s kom kregal, in tudi ne ve, da bi bil on Seljaku »knofe potrgal«. Napadalec ga je udaril od zadaj po glavi. Padel je kakor muha. Nekatere priče so slišale in videle Seljaka, in Seljak je bil obsojen na 6 tednov težke ječe. »Gospodje, naj mi dajo malo manj!« prosil je Seljak, končno se je pa le zadovoljil s kaznijo.

Tatovi v stanovanju Jožefa Kušarja. Zasebnica Amalija Jonke v Koldvorskih ulicah v Ljubljani je videla 3. septembra dva sumljiva človeka potikati se po Koldvorskih ulicah. Eden je skočil v Jož. Kušarjevo stanovanje, drugi je pa čakal zunaj. Poklicala je ljudi in prijeli so enega tatu v Kušarjevi sobi. Prijeti tat Alojzij Belič je povedal, da je bil Janez Rekar, postopač večkrat radi tatvine kaznovan, rojen v tržaški bolnici l. 1877. tisti, ki ga je čakal. Priča Amalija Jonke je včeraj dejala o Rekarju, da je bil tisti, ki je čakal pred Kušarjevim stanovanjem »na ta viža« in pravi, da se jo je tako prestrašil, da je prišel z zobmi škripati in je škripajoč z zobmi zbežal. Rekar pravi, da Beliča ne pozna, in hoče, naj ga pripeljejo iz Gradiške, »ker bi ga rad spoznal«. Pravi, da je bil v »oštariji pri kosi«, in zahteva, naj se pokličejo ljudje iz gostilne za priče. Z ozirom na prisego Amalije Jonke se Rekarjevim srčnim željam ni ustreglo in moral bo sedeti sedem mesecev, da bo zopet mogel v »oštarijo«, imel bo post in potem bo še prišel pod policijsko nadzorstvo.

Postrežljiva tatila. Dekla Marijana Knez je v St. Vidu Ivani Cerne ukradla zgornje in spodnje krilo, en robec in — 5 jajo. Jajca je pojedla, obleko ima pa še. Pri dež. sodišču pravi, da je pripravljena takoj nazaj nesti ukradeno stvar. »Bomo že mi tako prijazni«, pravi sodnik, in sodišče jo obsodi na tri tedne težke ječe.

Amerikanec. Včeraj so bili pred dež. sodiščem obsojeni, ker so se podali na pot v Ameriko, ne da bi zadostili vojaški dolž-

nosti, po 10 dni zapora in po 10 K globe naslednji fantje: Jernej Muhič iz Ambrusa pri Žužemberku, Martin Bratkovič iz Miho-vega pri St. Jerneju, Jože Zalokar v Brezovci pri St. Jerneju in Janez Jakobe z Dobrave.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. januarja.

Visoka zahvala. Predsedstvo »Krišćanske zveze« je na brzojavno čestitko, poslano povodom poroke Otona Windischgratza z nadvojvodinjo Elizabeto, prejelo danes — na dan poroke — sledečo zelo častno zahvalo: Njena c. kr. Visokost nadvojvodinja Elizabet Marija zahvaljuje najmilostiveje vse članice za voščila k poroki, ki so Visokoisto zelo razveselila. Bellegarde, višji dvornik.

»Nestrpnost«. »Slov. Naroda« predvčerajšnjim kar napoveduje, da se bo »na pokopališčih nekaj užgalo«. Ta članek, ki nosi od prve do zadnje vrste pečat — Slančevega sloga — prav živo pojasnjuje liberalno doslednost. Major Truhovič, o katerega smrti smo tudi mi poročali, je bil razkolnik. Katoliški župnik v Št. Lovrencu torej ob smrti ni smel dati zvoniti. Zaradi tega ropota novomeški dopisniki: »Nestrpnost«, »neumnost«, »cerkmeštri«, »neumno tercijalistvo«, »fanatik« itd. Vprašamo dr. Slanca: Ali mu je sploh kaj znano cerkveno pravo? To jasno določuje, da se drugoverci ne smejo pokopavati po katoliškem obredu, in da se jim tudi ne zvoni z zvonovi katol. cerkva. Ta določba je tako stroga, da ne more proti njej nič noben duhovnik in noben škof, in tudi noben novomeški »Narodovec«. — »Narod« poroča tudi, da je župan Gliha dal zvoniti. Če je to res, potem mora državno pravdnštvo poseči vmes, da se kaznuje motenje cerkvene posesti. — Liberalci so sploh čudni ljudje. Vedno se norčujejo iz cerkvenih obredov in zaničujejo mežnarje; a vendar zahtevajo, da morajo vsi mežnarji pokonci, kadar se jim zljubi. O duhovnikih pišejo najramotnejše reči, a vendar pri njih časti iščejo. Najlepše je pa to: »Narod« pozivlje ljudi, da naj za cerkvene namene mičesa ne dajo, v tem članku jih pa pozivlje, da se naj polaste cerkvene posesti, češ da je njihova! To so nazori! — Mi smo pokojnemu majorju Truhoviču izkazali ob smrti čast, ki mu gre kot zaslužnemu vojaku. Obreda pa, do katerega ima pravico samo katoličan, drugoverec ne more zahtevati in ga tudi od cerkve dobiti ne sme. »Narod« misli, da se za denar prodajajo tudi duhovne pravice. To si liberelec lahko misli, ker njegovi verski pojmi ne segajo čez — groš! O nestrpnosti pa »Narodovci« ne morejo govoriti, ker se je ravno pri pogrebu »Narodovega« odgovornega urednika pokazala cerkvena oblast prizanesljivo — do skrajnosti!

Javno predavanje. Včeraj je v »Kat. domu« v polni dvorani predaval gosp. prof. dr. Jos. Debevec. V poljudnem in šaljivem govoru je govoril o izseljevanju, o velikem napredku Američanov, katere je močne naredilo strogo versko naziranje in izseljevanje iz Evrope, iz katere se selijo v Ameriko najdelavnejši ljudje. Ako bi se Slovenci kot narod izselili, imeli bi prostora tudi v Egiptu ali v Sibiriji in je tako izseljevanje g. predavatelj prav šegavo opisoval. Mi kot narod se sicer še ne bomo izselili, a zahtevati moramo, da se da z narodnogospodarskimi napravami našemu ljudstvu kruha, kajti izseljenci pravijo: »Ljubezni do domovine ni, kjer kruha ni«. Občinstvo je z zanimanjem sledilo predavanju. Naj bi se g. doktor še večkrat oglašil pri javnih predavanjih in tako preskrbel »Slov. kršč.-soc. zvezi« polno dvorano poslušavcev. Predavanje je zaključil predsednik g. dr. Krek, ki je omenil zadnjega »Narodovega« zmešanega in neresničnega poročila o njegovem predavanju. G. dr. Krek je povedal, da so mnogi člani »Zveze« zahtevali, da se takemu »Narodovemu« poročevalcu zabrani vstop k predavanjem, a on se je postavil na stališče, da nas tisto, kar »Narod« piše, nič ne briga. Zato bo varoval svobodo, združeno s pomilovanjem, ker mora res nearečen biti tisti človek, ki mora, zato, da se preživi, lagati »za narod«. Z burnim odobravanjem je občinstvo pokazalo, da stoji na stališču pred-

sednikovem. Zanimanje za »Zvezina« javna predavanja se vedno bolj množi. Čimbolj napadajo »Zvezo« nasprotniki, tembolj se polni dvorana pri njenih predavanjih. Prihodnjo sredo točno ob 1/8 uri zvečer bode zopet javno predavanje. Odbor bode, kakor vedno, tudi to pot preskrbel za zanimivo predavanje. Zato: prihodnjo sredo zvečer vsi k javnemu predavanju »Slov. kršč.-soc. zveze«!

Na dan z resnico! Od več strani nam poročajo naši somišljeniki, kako gotovi krogi po deželi strastno agitirajo proti naši »Vzajemni zavarovalnici«. Tako nam piše prijatelj z Dolenjskega, da je neki župan dal oklicati pred cerkvijo, da je »nova« zavarovalnica propadla. Ljudstvo se kajpada na ta način bega, in vsled tega nam dohajajo razna vprašanja, kaj in kako. Mi smo nedavno o naši domači zavarovalnici poročali po resnici in pravici in nimamo tem besedam nič drugega dostaviti nego to, da dobro vemo, kako je našim političnim nasprotnikom domača zavarovalnica trn v peti. Hkrati pa se še enkrat obračamo na svoje somišljenike s prošnjo, naj nam, kjer koli čujejo o kaki nepostavni agitaciji, to nemudoma naznani, da bomo vedeli domač zavod pred klevetniki postavno braniti.

Umeščen je bil danes na župnijo Horjul ž. g. Mihael Barbo, doslej župnik v Beli cerkvi.

Umrl je včeraj zjutraj vlč. g. župnik na Trsatu, Ivan Balas, previden sv. zakramenti za umirajoče v 63. letu svoje dobe. Pogreb bode v petek ob 10. uri dopoldne. N. v m. p.!

Osebnost. Gosp. Simon Punčuh, nadučitelj se je poročil z gđno Ivano Matek v Smarji pri Kamniku.

Nova meščana. Občinski svet ljubljanski je podelil meščanstvo posestniku in gostilničarju gospodu Iv. Beliču ter mizarškemu mojstru g. Jak. Fajdigi.

Umrl je v Ljubljani gospod Dragotin Jesenko, uradnik banke »Slavije« in sotrudnik »Slov. Naroda«, »Ljublj. Zvon« ter bivšega »Slovana« in »Brusa«. Kot pesnik se je navadno podpisaval »F. Doksov«. V »Narodu« in »Brusu« je bil besen naš nasprotnik in ker ni mogel z dokazi pobijati naših načel in del, je stopil na nizko stališče smešenja. Srečen ni bil. 37 let starega položila je huda bolezen na smrtno posteljo. Prevideti so ga mogli samo s svetim oljem. Zapustil je vdovo in sedem neprekrbljenih otrok. N. v m. p.!

Javno zborovanje sklicuje politično društvo »Edinost« v nedeljo dne 26. t. m. ob 4. uri popoldne v Škednju, v dvorani gospe M. Sancin-Cemot. Dnevni red: 1. Občinska uprava. 2. Slučajnosti.

Poljudno znanstveno predavanje Slovenske Matice, Zdravniškega društva in društva Pravnik bode v nedeljo dne 26. t. m. dopoldne ob pol 11. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Predaval bode zdravstveni svetnik in mestni fizik g. dr. I. Kopřiva o infekcijskih boleznih.

Pokopavanje mrličev. Tudi mariborski liberalci so seveda morali pokazati svojo naprednost. V mestnem zastopu sta dr. Amand Rak in direktor Schmid predlagala resno, da se začno Mariborci sežigati. So pač smešni ti liberalci! V svoji »naprednosti« delajo vedno nove kozle. Sežiganje mrličev so že vpeljali v raznih mestih, a ne z uspehom. Kjer je krščanstvo še v ljudski duši ostalo, tam povsod krematoriji falirajo. Še celo v Parizu, ki je gotovo glede »naprednosti« prvo mesto na svetu, veliki, z vsemi modernimi iznajdbami na tem polju sezidani krematorij na pokopališču Père Lachaise, ne uspeva. Od začetka so se po framasonski agitaciji dajali mnogi sežigati, zdaj pa v sako leto manj. Ljudje testamentarično določujejo, da jih morajo pokopati in ne sežigati. Vsaka rod-bina gleda, da pokoplje svoje ude. V krematoriju se zdaj sežigajo večinoma le mestni ubožci in mrliči iz bolnic, s čimer se seveda velikanski stroški ne izplačujejo. Če take drugod pridobljene izkušnje ne zadostujejo mariborskim »naprednjakom«, naj pa svobodno še sami poizkusijo, a samo — na svoje, ne na ljudske stroške.

Za mestne uboge je daroval trgovec gospod Edm. Kavčič 140 kron v zlatu, ki

jih je dobil kot dobiček pri kegljanju v gostilni »pri zvezdi«.

Prodaja premoga po hišah ne naređi koristi niti trgovcem s premogom, niti strankam. Nekateri hlapci pri prodaji ogoljufajo oboje. Včeraj je bil zopet zasačen neki hlapec pri goljufiji. Najboljše bi bilo, da se krošnjarstvo s premogom ustavi in naj bi se premog direktno naročal pri trgovcih in potem strankam direktno dovažal. Prav je, da tudi v tem sledimo drugim mestom. Režija bi bila na ta način trgovcem cenejša in lahko bi dajali premog nekoliko ceneje.

Mlada dekleta pred porotniki. Včeraj so stala pred graškimi porotniki štiri mlada dekleta v starosti od 17 do 22 let, obtožene, da so kot uslužbenke trgovine Kutscha pokradle gospodarju mnogo stvari. Ena obtoženka Fani Frankenstein je bila zaročenka sina graškega odvetnika dr. Holzingerja. Zagovarjal jo je zaročenčev oče, ki je posebno povdarjal, kako slabo plačane so dekleta po takih trgovinah. Poleg mlade Frankensteinove je obtožena tudi nje mati, ker je po trditvi obtožnice tatvine prikrivala. Ovadil jih je neki Postel, ki je radi sličnega dejanja tudi že v zaporu, ker je mlada Fani Frankenstein odbila njegovo ljubavno ponudbo. Stara Frankenstein je bila oproščena, Fani Frankenstein ml. je bila obsojena na štiri mesece. Obsojena so bila tudi ostala dekleta na dva in pol do pet mesecev zapora.

Nesreča na nabrežinski postaji. Predvčeranjim ob 8. uri zvečer je bilo, ko je 33letni Ivan Zupančič, uslužbenec južne železnice, delal na neki lokomotivi. Mož pa je v tem izgubil ravnotežje in padel na tla ter se nevarno pobil na glavi. Ob 1/10. uri so ga prepeljali v tržaško bolnišnico. Njega stanje je zelo nevarno.

»Südmarch« v Ljubljani šteje sedaj po 11. letu obstanka 397 članov. V novem odboru so: dr. Binder, načelnik; Mattusch, Somnitz, dr. Eger, Ebner, Jos. Cerne in Gruber.

Novo trtnico z ameriškimi trtami namerava napraviti Ivan Tomše v Moravčah pri Sv. Križu nad Litijo. Trtnica bode nekako v središču sodnih okrajev Radeče, Trebnje, Litija in Višnja gora.

Goreča ženska na trgu. Včeraj se je na glavnem trgu v Mariboru na neznan način unela obleka neke kmečke ženske. Stražnik Sojer je še ob pravem času pogasil ogenj.

Nesreča. Dne 21. januarja je v jami v Idriji težko poškodovano nad 50letnega delavca Ign. Dienstmann.

Bojevití dragonci. V Mariboru so dragonci napadli vojaka Ferd. Kindermanna od 47. pešpolka. Stražnik Mašek je pozval napadalce dragonce Čuketerja, Pucelja in Merharja, naj mu slede na stražnico. Dragonci so se uprli in v boju s policaji je bil Pucelj težko ranjen. Dragonci so ranili tudi nekega Negedilo, ki jim je zastavil pot.

Prusi proti Sienkiewicz. Zaradi odprtega pisma, katero je objavil Sienkiewicz glede vreseške pravde, in katero smo tudi mi omenili, je zdaj prusko državno pravdnštvo naperilo tožbo proti Sienkiewicz. Sicer S. ni pruski podložnik in tudi list »Czas«, ki je objavil njegovo odprto pismo, ne izhaja na nemških tleh, vendar pruski kazenski zakon ima določbo, po katerem se morejo preganjati pregreški zoper državo tudi izven pruskih mej. Če bi torej Sienkiewicz prišel zdaj na Nemško, bi ga takoj prijeli zato, ker je po pravici ožigosal prusko nasilje proti nedolžnim poljskim otrokom. Prusi menda ne vedo, da se s takim postopanjem le smeše pred svetom.

Iz bolnice pobegnil je včeraj klativitez Adam Delehan, ki si pa nadevlje še več drugih mažarskih, laških in nemških imen. Imenovani je bil pred nekaj časom zaprt radi javnega nasilstva, pozneje so ga pa izročili magistratu, da ga odvede v pristojno občino. Ker pa na dotična vprašanja ni hotel dati odgovora, so ga fotografirali in zmerili, potem pa potisnili v luknjo. Tu je Delehan obel el in odpeljali so ga v dež. bolnico, hoteči ga pozneje zopet zapreti. Včeraj je pa ušel iz bolnice.

Slavnost Slovencev v Calumetu. Društvo sv. Jožefa, največje in najstarejše

neodvisno slovensko društvo v Ameriki je obhajalo na novega leta dan 20letnico svojega obstanka z veliko svečanostjo. Program slavnosti je obsegal 16 točk. Največ zaslug za društvo ima njegov dolgoletni predsednik Jos. Sotlica, komur se je tudi izročil zlat zaslužni križec.

»Slovenec« pred sodiščem. Z obravnavo proti »Slovincu« dne 7. decembra, katero smo našim čitateljem natančno pokazali, se je pečalo te dni graško nadsodišče, ki je na podlagi izreka ljubljanskih porotnikov, katerih načelnik je bil Jurij Auer, ugodilo prizivu ljubljanskih tožiteljev ter je prisodilo gospodu dr. Evgenu Lampetu tri mesece zapora.

Od raznih strani. — Aretirani agentje. V Pragi so aretirali agenta Walnerja in Grünfelda, ki je nastopal v Pragi s češkim naslovom Zelinka. Aretirani so tudi bankirja Janescha. Stranke so oškodovane za ogromne svote. Samo en praski advokat je oškodovan za 400.000 kron. — Presskötter. Obč. svetnik dunajski Bielohlawek je bil nedavno obsojen na 24 ur zapora, ker je liberalno židovske liste imenoval »Presskötter«. Vsklicno dež. sodišče je obsodbo potrdilo in ni hotelo kazni premeniti niti v denarno globo. — Zolov »La terre« na odru. V Parizu so te dni predstavljali dramatizirani Zolov roman »La terre«. V gledališču so nacioanalci proti Zoli hrupno demonstrirali. Na ulici je prišlo do boja med pristaši Zole in nacioanalci. Dve osebi sta težko ranjeni. — Najnovejši naklep francoskih prostožidarjev. Preiskovalni sodnik v Parizu Andre je odredil enketo o tistih jezuitih, ki so še ostali v Parizu kot učitelji. — Med Srbi in Hrvatji je prišlo v Gospiču do krvavih pretepev. Srbi so podtaknili ogenj v hrvaško tiskarno. — Zaroka ruskega prestolonaslednika. Pariška »Agence nationale« javlja, da se v najkrajšem času naznani zaroka ruskega prestolonaslednika Mihaila s črnogorsko princezino Ksenijo. — Radodarni kralj. Iz Rima poročajo, da namerava laški kralj dohodke civilne liste odstopiti državi. Drugi listi zopet poročajo, da bo od civilne liste prepuštil državi osem milijonov in da bo odstopil državi tudi mnogo domen. — V množico streljala je kavalarija pri zadnjih demonstracijah v Lvovu. K sreči ni nobenega ranila. — Ženitovanjsko družbo raztrgali volkovi. V vasi Usica na Srbskem se je podala po noči ženitovanjska družba domov. Ženitovanjska družba, obstoječa iz 12 oseb, se je peljala na saneh. Nakrat je bila družba napadena od tolpe volkov. Nihče izmed družbe ni volkom ušel. Tudi novoporočenca so raztrgali volkovi. — Falkenhagen, ki je v dvoboju ubil svetnika Benningena, ostane v Berlinu v preiskovalnem zaporu. Ako se mu dokaže, da je prezgodnje oddal svoj strel, tožen bo radi uboja in obsodili ga bodo lahko v pet do petnajstletni zapor. — Železničarji na Laškem imajo sedaj po vseh laških mestih shode. Včeraj je 1500 železničarjev v Rimu sklenilo, da so solidarni z ostalimi laškimi železničarji. Vsak trenotek nam utegne prinesiti vest o stavki železničarjev na Laškem. — Kuga se je pojavila v Bagdadu. V šestih dneh je bilo ondi 8 slučajev kuge. — Poljska ljudska univerza na Dunaju. O ustanovitvi take univerze se bode vršil na Dunaju prihodnjo nedeljo shod, h kateremu so povabljeni tudi poljski državni poslanci. — Anarhisti v Čikagi so se zagrozili proti pruskemu princu Henrik, ki pride v Ameriko. Nemški konzul je šel k županu, ki je odredil obširno varnostne neredbe. — Na dunajskem vseučilišču so nemški nacioanalni dijaki včeraj zopet napadli nekega dijaka, ki je prišel na univerzo z znaki katoliškega akad. društva »Norica«. — Vesel poročnik. — Ulanski poročnik knez Karol Wrede je v Würzburgu nedavno po neki veselici pridobil godbo, da je svirala še po mestu, za godbo pa je ponosno korakal mladi poročnik. Včeraj je od vojaškega sodišča dobil zato 3 dni zapora. — Bolezen Virchow. Položaj Virchow se slabša. Slabosti se mu množe. — Amerikanci in Buri. 212.604 meščanov združenih držav zahteva narodni izraz simpatije za Bure. — Človeške ostanki iz diluvialnih časov so našli v neki podzemeljski jami pri Krapini in ostanke kanibalistične pojedine iz tistih časov. — Strašno hudodelstvo v Dalmaciji. V bližini Kotora so zvečer udri roparji v hišo Lloydovega agenta Gjuroviča, zadavili 65letno gospodinjino in ropali po hiši. Ko je Gjurovič prišel domov, streljali so roparji nanj, a ga niso zadeli. Gjurovič je med roparji spoznal lesnega trgovca Brkana in cerkovnika Uksanoviča. — Velik požar. Na Ogerskem je trg Forchtenau v plamenu. Stari Esterhazyjev grad je v nevarnosti. — Za katoliško univerzo

v Solnogradu je knez nadškof Kohn daroval 50.000 kron. Zastopnik za Stajersko je č. g. dr. Ivan Mlakar. — Za sprejem nemškega princa Adalberta je obč. svet v Washingtonu določil 40.000 dolarjev. — Kako Angleži računajo. Angleži so izdali uradno poročilo, da so v drugi polovici 1. 1901 v Južni Afriki izgubili 927 častnikov in 16.604 mož. Ako se pa pogleda v dnevna angleška poročila, znaša izguba v istem času 1787 častnikov in 29.875 mož, torej razloček 860 častnikov in 13.271 mož! In potem hočejo Angleži, da bi se jim svet ne smejal.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 23. jan. (C. B.) Dopoldne ob 10. uri se je vršila v dvorni kapeli sv. Jožefa poroka nadvojvodinje Elizabete Marije s knezom Otonom Windischgrätzem ob prisotnosti cesarja, na Dunaju bivajočih nadvojvod in nadvojvodinj, grofa in grofice Lonyay, članov knežje rodbine Windischgrätzove, višjih dvornih dostojanstvenikov in zunanjega ministra grofa Goluhovskega.

Bled, 23. jan. Nocoj ob pol 11. po noči pride poseben vlak v Lesce z visokima novoporočencema. Leški kolo-dvor ves okrašen in razsvetljen. Na Bledu slavolok pri pošti in od tod ob cesti do vile Windischgrätz; hiše ob cesti vse razsvetljene in okrašene. V saboto ob 11. dop. vsprejem deputacij; isti dan zvečer serenada pred vilo. Visoka poročenca ostaneta tu 8 dni. Na Bled se pripeljeta visoka poročenca v štirivprežnem vozu.

Reka, 23. jan. Tukajšnji uradni list razglasa odredbo skupnega ministertva, s katero se razveljavlja Banffijeva odredba glede rabe jezika pri uradih in se določa, da laške ulege, ki jih izdajo oblasti druge instance, ne potrebujejo mažarske prestave, če se predlože guvernerju.

Zitne cene

dné 22. januarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K	9.49	do	9.50
Rž za pomlad		7.99		8.00
Koruza za maj-junij		5.70		5.71
Oves za pomlad		7.78		7.80

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K	9.01	do	9.32
„ „ „ oktober		8.43		8.44
Rž za april		7.83		7.84
Oves za april		7.51		7.52
Koruza za maj		5.41		5.42

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K	9.25	do	10.00
„ „ južne žel.		9.30		9.75
Rž		7.90		8.06
Ječmen		7.20		8.60
„ „ ob Tisi		6.75		7.75
Koruza ogerska, stara		5.60		5.70
„ „ nova		5.45		5.46
Činkvant		6.57		7.00
„ „ stara		6.15		6.50
„ „ nova		6.15		6.50
Oves srednji		7.70		7.80
Fizol		7.75		10.75

Dunajska borza

dné 23. januarja.

Skupni državni dolg v notah	100.65
Skupni državni dolg v srebru	100.50
Avstrijska zlata renta 4%	120.50
Avstrijska krona renta 4%	97.50
Ogerska zlata renta 4%	119.70
Ogerska krona renta 4%	96. —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1610. —
Kreditne delnice, 160 gl.	652. —
London vista	239.22 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.17 1/2
20 mark	23.44
20 frankov (napoleonador)	19.02
Italijanski bankovci	93.15
C. kr. cekini	11.30

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. 134 2

Promese za vsako žrebanje. — Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni navsveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnol.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dne	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura na senci	Vetrost	Nebo	Padavina v 24 urah
22. 9.	zveč.	744.1	1.1	sl. jzah.	del. oblač.	
23.	1. jut.	743.6	—2.5	brezvetr.	megla	0.0
	2. popol.	742.3	4.1	sl. zah.	pol megl.	
Srednja večernja temperatura 1.9, normale: —2.2						

Srednja večerajšnja temperatura 1.9, normale: —2.2

Zahvala.

Ob priliki božičnice I. in II. mestnega slov. otroškega vrtca v Ljubljani blagovolil je slavni občinski svet podeliti znatno vsoto €00 K v napravo oblačil revnim otrokom, poleg tega izročili so še naslednje dame in gospodje podpisanim sledeče zneske: Nj. prevzvišenost dr. Anton Bon. Jeglič 10 K, preblag. gosp. županja Milič Hribarjeva 10 K, velečast. gosp. prof. J. Gnejzda 10 K, g. Iv. Knez, veletržec, 10 K; a 6 K: gospa M. Dolencova, gospa Trček, gospa L. L. Pire; a 5 K: gospa Vera dr. Slajmerjeva, velečast. g. trnovski župnik Vrhovnik; a 4 K: g. sp. Velkavrh, g. Mally, g. K. Skaberné, gospodična R. Gnejzda; a 3 K: veleč. g. župnik M. Malenšek; a 2 K: g. L. Lah, g. dr. L. Požar, g. M. Černé, g. L. dr. Hudnikova; slavna ženska trnovsko-šentjakohska podružnica sv. Cirila in Metoda in šenklavsko-frančiškanska nabrali sta med odborci 47 K, šentpeterska podružnica 26 K. Slavemu občinskemu svetu, kakor vsem tu navedenim dobrotnikom, poleg tega tudi še čast. učit. zboru mestne slov. osmerazrednice, osobito njega voditeljci, zahvaljujeta se v imenu obdarovanih otrok za vso požrtvovalnost in trud.

Zofija Grum,

M. Jerina,

voditeljci I. in II. mestnega slov. otroškega vrtca.

V Ljubljani, meseca januarja 1902.

VABILO

na

OBCNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice na Igu.“

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 9. februarja 1902

popoldne po krščanskem nauku

v kapelaniji na Igu.

Dnevni red:

1. Letno poročilo.
2. Potrjenje računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Snučajnosti.

85 1—1

Načelstvo.

VABILO

na

VII. občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Gorjah.“

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se vrši

dné 16. februarja 1902

(prvo postno nedeljo) popoldne ob 3. uri.

v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računov za l. 1901.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev pregledovalcev računov.

84 1—1

Odbor.

MLADO, KREPKO

18letno dekle

vajeno posebno red vzdrževati v hiši, išče službe v kaki pošteni hiši.

Naslov: **A. S.**, pošta Zalag pod Ljubljano. Poste restante. 80 2—2

Vrt v najem.

V hiši Emonska cesta št. 4 se dá v najem vrt.

Pojasnila daje postrežček Šusteršič v isti hiši, pritličje na levo. 87 3—1

Gospodičina

išče službe bodisi kot hišina ali kot guvernanta pri manjih otrocih v kaki bolji družini. Najljubše bi jej bilo, ako bi dobila mesto kje v bližini Ljubljane ali pa na Štajerskem. Zmožna je treh jezikov.

Ponudbe naj se pošiljajo v Šempas pod naslovom: „Miriam 12“ v teku 14 dnij. (Poste restante) 78 3—3

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Ljubljanska umetna razstava I. vrste.

Fotoplastiška potovanja po celom svetu v popolni istini.

Le do sobote 25. januarja razstavljeno:

Jako zanimiva serija:

Moskva, slovesnosti kronanja

in

prizori s Kotinskega polja.

Te slike po naravi, edine te vrste, so nalašč prirejene za mejnarodno razstavo.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. jutraj do 9. zvečer. 86 1—1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojaške od narednika niže 20 h.

Barve za umetnike, düsseldorfske, dr. Schönfelda, v pušicah, za akademične slikarje, ter Kasparjeve in Spitzauerjeve, dobé se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnania naročila proti povzetju. 228 7 11—6

Mlad trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. Izurjen je v specerijski in manufakturni stroki. Nastopi lahko takoj.

Ponudbe pod „U. g. b.“, poste restante Dob (pošta). 64 6—5

blagajnik mašaciner

išče službe bivši trgovec vseskozi poštenega predživljenja, ki založi tudi potrebno varščino.

C-njene ponudbe doposljejo naj se pod „F.“ upravištvu »Slovenca«, katero daje tudi daljno pojasnilo. 60 7—6

Sveče za cerkev,

pristno, zanesljivo blago,

priporoča po zmerni ceni

L. POKORNY,

svečar 1180 10

v Celji, Gledališke ulice št. 3.

Izredna prilžnost za nakup!

Tovarna za plahite mi naroča, naj prodam ostarek za polovično ceno. Ponudim toraj jako fine, težke, nerazrušne

prve vrste zimske konjske plahite

izvrstnega dela. mehke, gorke, s pisanimi robovi, pravne tudi za odejo na postelo, v prav mrtev kup. Cene: Komad vrste A, 170x100 cm, 4 K: vrste II, finejše, 5 K; III, najfinejša vrsta C, za gospodo, Duble, dvobarvne, 150x200 cm, ki elega konja pokriva, 7 K. Pošiljam le najboljše plahite, brezmadežne, mehke, debele, močne. Dobiva veliko naročil za graščinske hleve, posestva, zavode itd. Nevarnosti ni nobene, ker pazaj vzamem blago, ako ne ugaja.

Proti povzetju pošilja **M. Rundbakin, Dunaj, IX., Berggasse 3.** 1116 10—9

Nj. svetost papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Laponi-ju gospodu lekarnarju **G. Piccoli-ju** v Ljubljani priršno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diploma dné 27. novembra 1897

podelili naslov „Dvorni za- ložnik Nj. svetosti“.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehalim **G. Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepa želodec, povečuje alast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli, lekarnar »pri angelu«

v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Tinktura za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 steklenicah za gl. 1.26 a. v., po 24 stekl. za gl. 2.40, po 36 za gl. 3.50, po 70 za gl. 6.50, po 110 za gl. 10.30. — Poštnino mora plačati p. n. naročnik. III. 5 25—2

Tisk., Katoliške Tiskarne v Ljubljani.